

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/42/2017
Identifikačné číslo spisu: 4015200995
Dátum vydania rozhodnutia: 29.01.2020
Meno a priezvisko: Mgr. Viliam Pohančeník
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4015200995.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Mgr. Viliama Pohančeníka a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Viery Nevedelovej, v právnej veci žalobcu: A. Y., nar. XX.XX.XXXX, N. XXX, zastúpený: Advokátska kancelária Timoranská & Štofková s.r.o., Podzámska 32, Nové Zámky, v mene ktorej koná JUDr. Ing. Petra Štofková, advokátka a konateľka, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 42756-2/2015-BA zo dňa 10.08.2015, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 11S/225/2015-44 zo dňa 19.10.2016, takto

rozhodol:

Kasačnú sťažnosť z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.

1. Sociálna poisťovňa, pobočka Nové Zámky (ďalej aj len „pobočka“) vykonala u žalobcu porovnanie správnosti a včasnosti odvodu poistného a príspevkov, ktorým zistila, že žalobca odviedol poistné za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až január 2005, máj 2007 a jún 2007 po lehote splatnosti a poistné a príspevky za obdobie marec 2005 až apríl 2007 a júl 2007 až december 2008 neodviedol vôbec.

2. Na základe týchto zistení vydala pobočka rozhodnutie č. 700-1410149414-GC04/14 zo dňa 21.01.2014, ktorým predpísala žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až december 2004, január 2005, marec 2005 až december 2005, január 2006 až december 2006, január 2007 až december 2007, január 2008 až december 2008 penále v sume 3 619,66 euro vypočítané z dlžnej sumy poistného a príspevkov vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly. Proti

tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie, o ktorom rozhodla žalovaná rozhodnutím č. 26564-2/2014-BA zo dňa 07.11.2014 tak, že rozhodnutie pobočky č. 700-1410149414-GC04/14 zo dňa 21.01.2014 zrušila a vec jej vrátila na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dôvodom zrušenia bola skutočnosť, že pobočka pri predpísaní penále nezohľadnila, že pohľadávky Sociálnej poisťovne voči žalobcovi boli dňa 11.10.2010 zmluvou č. BA-71090/2010 postúpené Slovenskej konsolidačnej, a. s.

3. V novom konaní vydala pobočka rozhodnutie č. 700-1410012915-GC04/15 zo dňa 09.01.2015 (ďalej aj len „prvostupňové rozhodnutie“), ktorým predpísala žalobcovi za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až december 2004, január 2005, marec 2005 až december 2005, január 2006 až december 2006, január 2007 až december 2007, január 2008 až december 2008 penále v sume 2 387,32 euro. Proti tomuto rozhodnutiu podal žalobca odvolanie.

4. Žalovaná rozhodnutím č. 42756-2/2015-BA zo dňa 10.08.2015 (ďalej aj len „napadnuté rozhodnutie žalovanej“) zamietla odvolanie žalobcu a potvrdila prvostupňové rozhodnutie konštatujúc, že námietky žalobcu nezakladajú dôvod na zmenu alebo zrušenie prvostupňového rozhodnutia. Nesúhlasila s námietkou žalobcu ohľadom nezohľadnenia skutočnosti, že dňa 07.09.2011 bola rozvrhom výťažku zo všeobecnej podstaty úpadcu zaplatená v prospech Slovenskej konsolidačnej, a. s. suma 163,78 eura, ktorá predstavovala pôvodne prihlásené pohľadávky Sociálnej poisťovne. Taktiež uviedla, že penále sa stáva pohľadávkou až jeho predpísaním, t. j. vydaním rozhodnutia o predpísaní penále, nakoľko predpísané penále nie je príslušenstvom poistného a príspevkov, ale samostatnou pohľadávkou. Námietke žalobcu, že právny základ na predpísanie penále sa vzťahuje k obdobiu pred vyhlásením konkurzu, a preto musí podliehať režimu zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 7/2005 Z. z.“), žalovaná nevyhovela dôvodiac tým, že pohľadávka na penále v čase konkurzu ešte neexistovala. Táto pohľadávka vznikla až po zrušení konkurzu žalobcu a nepodlieha tak právnej úprave zákona č. 7/2005 Z. z.

II.

5. Žalobca podal proti napadnutému rozhodnutiu žalovanej správnu žalobu, o ktorej rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 11S/225/2015-44 zo dňa 19.10.2016 tak, že žalobu zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení rozsudku citoval § 141 ods. 1, § 142 ods. 1, § 143 ods. 1, § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), § 28 ods. 1 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení v znení neskorších predpisov (ďalej aj len „zákon č. 43/2004 Z. z.“), § 120 ods. 1, 2 a § 155 ods. 2 zákona č. 7/2005 Z. z.

6. Krajský súd dospel k záveru, že žalovaná uplatnila svoju kompetenciu predpísať penále v súlade so zákonom. Zo zákona č. 461/2003 Z. z. vyplýva, že poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak, a to do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné. V preskúmvanej veci nie je sporné, že žalobca ako samostatne zárobkovo činná osoba bol povinný v lehote určenej zákonom a v predpísanej výške platiť poistné a príspevky stanovené zákonom. Žalobca však povinné poistné a príspevky za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až január 2005, máj 2007 a jún 2007 zaplatil po lehote splatnosti a poistné a príspevky za obdobie marec 2005 až apríl 2007 a júl 2007 až december 2008 nezaplatil vôbec.

7. Zo spisového materiálu vyplýva, že žalovaná ako postupca postúpila zmluvou č. BA-71090/2010 zo dňa 11.10.2010 pohľadávky voči žalobcovi spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s. Okresný súd Nitra dňa 07.03.2011 povolil vstup Slovenskej konsolidačnej, a. s. do konkurzného konania a na túto spoločnosť prešli pohľadávky žalovanej z titulu neodvedeného (nesprávne odvedeného) poistného žalobcom. Konkurz vyhlásený na majetok žalobcu bol zrušený dňa 08.11.2011. V tejto súvislosti krajský súd konštatoval, že v období od vyhlásenia konkurzu až do jeho zrušenia neexistovala pohľadávka žalovanej, ktorú by si mala (mohla) prihlásiť do konkurzného konania tak, ako to tvrdil žalobca. Z pripojeného prehľadu tvoriaceho súčasť prvostupňového rozhodnutia je nesporné, že za obdobie

jednotlivých mesiacov uvedených v rozhodnutí, neboli úhrady poistného zaplatené riadne a včas v zmysle zákona, preto bola Sociálna poisťovňa oprávnená rozhodnúť o povinnosti žalobcu zaplatiť penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. za oneskorenú úhradu poistného a príspevkov v sume 2 387,32 euro ku dňu postúpenia pohľadávky spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s., t. j. k 11.10.2010.

8. Ďalej krajský súd poukázal na ustálenú súdnu prax (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/29/2013, sp. zn. 9Sžso/10/2013) konštatujúc, že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia si povinnosti riadne a včas odvieť poistné a príspevky (vedomosť o nesplnení si povinnosti uloženej zákonom), ale vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. Rozhodovanie o penále je nedávkové konanie v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z., ktoré možno začať aj z vlastného podnetu prvostupňového správneho orgánu a takéto konanie je začaté dňom, keď príslušná organizačná zložka Sociálnej poisťovne urobí voči účastníkovi konania prvý úkon (§ 184 ods. 8 a § 185 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z.). Zákon č. 461/2003 Z. z. ukladá samostatne zárobkovo činnéj osobe povinnosť vypočítať si výšku povinného poistenia a povinných príspevkov a riadne a včas ich odvieť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Ak si túto povinnosť nesplní, je evidovaná na príslušnej organizačnej zložke a príslušná pobočka Sociálnej poisťovne rozhodne o tejto povinnosti vydaním rozhodnutia.

9. Pokiaľ Sociálna poisťovňa nevydá individuálny správny akt (rozhodnutie), t. j. penále nie je predpísané právoplatným rozhodnutím, nemôže si ho uplatňovať ako existujúcu pohľadávku v konkurznom (reštrukturalizačnom) konaní. Z dôvodu neexistencie uvedenej pohľadávky si ju nemohla žalovaná prihlásiť do konkurzného konania a nemohlo dôjsť ani k jej zániku. Napadnuté rozhodnutie žalovanej o predpísaní penále nadobudlo právoplatnosť dňa 21.08.2015, konkurz na majetok žalobcu bol vyhlásený dňa 30.10.2009 a zrušený bol dňa 08.11.2011. Krajský súd bol názoru, že žalovaná svoje rozhodnutie riadne odôvodnila a v tejto súvislosti dal do pozornosti konštantnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. rozsudok zo dňa 21.01.2009 vo veci García Ruiz proti Španielsku, rozsudok zo dňa 19.04.1994 vo veci Van de Hurk proti Holandsku) a Ústavného súdu SR (napr. sp. zn. III. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 260/06) o tom, že nie je potrebné, aby bola daná podrobná odpoveď na každú vznesenú námietku, ale je vždy potrebné podľa povahy vecí v odôvodnení rozhodnutia reagovať na zásadnú a relevantnú námietku. Žalovaná pri odôvodňovaní svojho rozhodnutia takto podľa názoru krajského súdu postupovala a v odôvodnení svojho rozhodnutia sa vysporiadala so všetkými rozhodujúcimi námietkami žalobcu. Taktiež aj po hmotnoprávnej stránke vysvetlila podstatu podmienok predpísania penále podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. po skočení konkurzu.

III.

10. Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť navrhujúc, aby kasačný súd zmenil rozsudok krajského súdu tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovanej ako aj prvostupňové rozhodnutie a vec vráti žalovanej na ďalšie konanie.

11. Namietal nesprávne právne posúdenie vecí z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia dopadu účinkov oddĺženia na právo žalovanej vyrubiť penále za obdobie pred vyhlásením konkurzu, ako aj tomu predchádzajúci právny záver, že pohľadávka na penále nevzniká v dôsledku samotného nesplnenia povinnosti, ale vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia o predpísaní penále. Nesúhlasil ani s konštatovaním, že žalovaná si nemohla prihlásiť pohľadávku do konkurzného konania. Pokiaľ by žalovaná postupovala s odbornou starostlivosťou, mohla si pohľadávku riadne prihlásiť, nakoľko jej nič nebránilo v tom, aby penále z omeškania s platením poistného za roky 2004 až 2008 vyrubila skôr a nie až v roku 2015.

12. Podstatou sťažovateľom tvrdených skutočností je, že ako dlžník prešiel procesom konkurzu, v ktorom bol speňažený celý jeho hnutelný aj nehnuteľný majetok, následne trojročným procesom oddĺženia, pričom celý tento proces trval sedem rokov. Jeho legitímnym očakávaním bolo zbaviť sa všetkých dlhov viazucich sa k obdobiu pred vyhlásením konkurzu. V tejto súvislosti poukázal na § 100

ods. 2 ako aj na § 171 ods. 2 veta druhá a tretia zákona č. 7/2005 Z. z., podľa ktorého „Pohľadávky, ktoré zostali po zrušení konkurzu neuspokojené a ktoré neboli uspokojené ani počas skúšobného obdobia, sa zverejnením uznesenia o oddĺžení v Obchodnom vestníku stávajú voči dlžníkovi nevymáhateľné.“

13. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd nevyhodnotil dostatočne zmysel a účel vyššie uvedených ustanovení ani inštitútu oddĺženia. Legitímnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej vychádzajúca z právneho záveru, že pohľadávka vznikla až jej vyrubení, nemôže obstať, pretože takýto právny záver má za následok popretie zmyslu oddĺženia a bol by voči sťažovateľovi nespravodlivý. Nie je tiež pravdou, že si žalovaná nemohla uplatniť svoju pohľadávku skôr, nakoľko mala možnosť vyrubiť penále už aj v čase pred vyhlásením konkurzu. Skutočnosť, že tak neurobila, by nemala byť pripisovaná na ťarchu sťažovateľa, pretože tento by sa potom bez vlastného zavinenia nemohol zbaviť všetkých dlhov, ktoré potenciálne mal v čase vyhlásenia konkurzu. Nečinnosť žalovanej nemôže byť pripisovaná na jeho ťarchu. Navyše, konanie žalovanej možno považovať aj za účelové obchádzanie zákona, keď sa takýmto postupom vyhla uspokojeniu v kolektívnom konkurznom konaní.

14. Ďalej sťažovateľ poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. Pl. ÚS 33/97 a tiež na to, že právne normy je potrebné vykladať v súlade s účelom, ktorý sledujú. Účelom oddĺženia je nepochybne zbavenie dlžníka všetkých dlhov, ktoré vznikli pred začatím konkurzného konania. Právny názor, v zmysle ktorého penále viažuce sa k obdobiu pred vyhlásením konkurzu, ale je vyrubené až po jeho vyhlásení, predstavuje novovzniknutú pohľadávku, popiera účel oddĺženia. Takýmto postupom by sa dlžník aj pri akejkolvek miere odbornej starostlivosti nemal možnosť zbaviť všetkých dlhov.

15. Vyššie uvedený právny názor sťažovateľa podľa jeho názoru podporuje aj novelizovaná právna úprava zákona č. 7/2005 Z. z., účinná od 01.03.2017, kde § 166b ods. 1 písm. d) pojednáva o situácii posudzovanej v tomto konaní, a teda, že „Za nevymáhateľné voči dlžníkovi v prípade oddĺženia sa považuje: ... zmluvné pokuty a iné súkromnoprávne alebo verejnoprávne peňažné sankcie, kde povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť takúto pokutu alebo sankciu, bola porušená pred rozhodujúcim dňom.“ Hoci táto právna úprava nebola účinná v čase vydania napadnutého rozhodnutia žalovanej, je z nej zrejmy zámer a účel oddĺženia.

IV.

16. Žalovaná vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti túto navrhla ako nedôvodnú zamietnuť. Namietala, že sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol také námietky ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu napadnutého rozhodnutia. Zotrvala na právnom názore, že penále za sporné obdobie bolo sťažovateľovi predpísané v súlade so zákonom č. 461/2003 Z. z. Tento zákon v § 240 ukladá žalovanej povinnosť, nie možnosť predpísať odvádzateľovi poistného a príspevkov penále v prípade, že ich neodvedie včas, v správnej sume, resp. ich neodvedie vôbec. Toto ustanovenie presne vymedzuje komu a kedy je povinná penále predpísať, spôsob jeho výpočtu a výšku. Vzhľadom na to, že sťažovateľ zaplatil poistné a príspevky za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až január 2005, máj 2007 a jún 2007 po lehote splatnosti a poistné a príspevky za obdobie marec 2005 až apríl 2007 a júl 2007 až december 2008 do dňa postúpenia pohľadávky na poistnom a príspevkoch spoločnosti Slovenská konsolidačná, a. s. (t. j. do 11.10.2010) nezaplatil vôbec, bola pobočka povinná predpísať mu penále.

17. Žalovaná sa stotožnila s právnym názorom krajského súdu vysloveným v napadnutom rozsudku, že penále nie je príslušenstvom pohľadávky. Sporná pohľadávka vznikla dňa 09.01.2015 vydaním prvostupňového rozhodnutia, pričom ju bolo možné vymáhať až od nadobudnutia právoplatnosti uvedeného rozhodnutia. Konkurz na majetok sťažovateľa bol vyhlásený dňa 30.10.2009 uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31K/28/2009 zo dňa 26.10.2009.

18. Ďalej žalovaná citovala rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžso/20/2013 zo dňa 10.12.2013 a sp. zn. 10Sžso/58/2013 zo dňa 28.05.2014 týkajúce sa penále a otázky okamihu vzniku pohľadávky.

Napriek tomu, že tieto rozsudky sa vzťahujú na reštrukturalizačné konanie, možno z nich analogicky vychádzať aj pri konkurznom konaní, pretože oba druhy konaní upravujú riešenie úpadku dlžníka a uspokojenie jeho veriteľov, t. j. spočívajú na obdobných princípoch. V tejto súvislosti poukázala na uznesenie Ústavného súdu SR č. k. IV. ÚS 499/2011-25 zo dňa 22.11.2011 týkajúce sa princípu právnej istoty. V právnom štáte nie je žiaducim javom, aby na určitú právne relevantnú otázku dal všeobecný súd pri opakovaní v analogických prípadoch diametrálne odlišnú odpoveď.

19. V súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa novely zákona č. 7/2005 Z. z., účinnej od 01.03.2017, považovala za potrebné poukázať na to, že predmetom konania pred správnym súdom je napadnuté rozhodnutie vydané dňa 10.08.2015. Vzhľadom na dátum jeho vydania mohla žalovaná vychádzať len z právnych predpisov účinných v čase jeho vydania. Taktiež podľa § 135 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj len „S.s.p.“) je pri rozhodnutí správneho súdu rozhodujúci stav v čase vydania rozhodnutia orgánu verejnej správy.

V.

20. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g) S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 455 S.s.p. a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu (sťažovateľa) nie je dôvodná.

21. Podľa § 141 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poisťné, sú povinné poisťné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 142 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z., poisťné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

23. Podľa § 143 ods. 1 veta prvá zákona č. 461/2003 Z. z., poisťné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poisťné.

24. Podľa § 240 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poisťné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poisťné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poisťného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo odo dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

25. Podľa § 240 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. Sociálna poisťovňa penále nepredpíše, ak ide o nevymáhateľnú pohľadávku podľa osobitného predpisu.

26. Osobitným predpisom je zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje aj oddĺženie fyzickej osoby.

27. Podľa § 44 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. (v znení účinnom v čase začatia konkurzného konania na majetok sťažovateľa), oprávnenie úpadcu nakladať s majetkom podliehajúcim konkurzu a oprávnenie konať za úpadcu vo veciach týkajúcich sa tohto majetku, vyhlásením konkurzu prechádza na správcu; správca pritom koná v mene a na účet úpadcu.

28. Podľa § 166 ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. dlžník-fyzická osoba má právo sa po zrušení konkurzu za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať na súde zbavenia svojich dlhov. O možnosti oddĺženia súd dlžníka v konkurznom konaní primerane poučí.

29. Podľa § 166b ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. v znení účinnom od 01.03.2017 za nevymáhateľné voči dlžníkovi v prípade oddĺženia sa považujú zmluvné pokuty a iné súkromnoprávne

alebo verejnoprávne peňažné sankcie, kde povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť takúto pokutu alebo sankciu, bola porušená pred rozhodujúcim dňom.

30. Podľa § 206f ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. účinného od 01.03.2017, konania začaté pred 1. marcom 2017 sa dokončia podľa právnych predpisov účinných do 28. februára 2017.

31. Medzi účastníkmi nebol sporný skutkový stav vyplývajúci z administratívneho spisu. Spornou bola otázka výkladu § 240 zákona č. 461/2003 Z. z. a tiež posúdenie vzťahu tohto ustanovenia k zákonu č. 7/2005 Z. z.

32. Je tiež nesporné, že sťažovateľ ako samostatne zárobkovo činná osoba bol povinný v lehote určenej zákonom a v predpísanej výške platiť poisťné a príspevky stanovené zákonom. Sťažovateľ však poisťné na nemocenské poisťenie, poisťné na starobné poisťenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, poisťné na invalidné poisťenie a poisťné do rezervného fondu solidarity za obdobie január 2004, február 2004, apríl 2004 až január 2005, máj 2007 a jún 2007 zaplatil po lehote splatnosti a poisťné a príspevky za obdobie marec 2005 až apríl 2007 a júl 2007 až december 2008 ku dňu postúpenia pohľadávky, t. j. k 11.10.2010 nezaplatil vôbec. Sťažovateľ túto skutočnosť ani nepopieral, avšak namietal, že penále za omeškanie s platením poisťného za uvedené obdobie je sankciou za omeškanie so zaplatením poisťného za obdobie pred vyhlásením konkurzu.

33. Pokiaľ ide o určenie okamihu vzniku pohľadávky na penále, treba prisvedčiť žalovanej a krajskému súdu, ktorí v súlade s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR (napr. rozsudky sp. zn. 1Sžso/29/2013 zo dňa 18.03.2014, sp. zn. 7Sžso/36/2012 zo dňa 25.09.2013, sp. zn. 9Sžso/10/2013 zo dňa 28.04.2014 a iné) konštatovali, že penále je inštitútom sankčného charakteru voči osobám povinným odvádzať poisťné na sociálne poisťenie, ktoré poisťné neodviedli riadne a včas. Predpísané penále nie je príslušenstvom pohľadávky a táto pohľadávka vzniká až právoplatnosťou rozhodnutia správneho orgánu o výške penále voči povinnej osobe podľa zákona č. 461/2003 Z. z. Z tohto dôvodu nemohla žalovaná prihlásiť svoju pohľadávku na penále do konkurzného konania, keďže v tom čase ešte pohľadávka neexistovala. Rozhodnutie o predpísaní penále totiž nadobudlo právoplatnosť dňa 21.08.2015 a konkurz na majetok sťažovateľa bol vyhlásený dňa 30.10.2009 uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 31K/28/2009 zo dňa 26.10.2009, pričom zrušený bol dňa 08.11.2011. Ďalšou rozhodujúcou skutočnosťou v prejednávanej veci je uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 31NcKR/3/2010 zo dňa 05.09.2012, ktorým okresný súd povolil oddĺženie sťažovateľa.

34. Procesný inštitút oddĺženia (zbavenia sa dlhov dlžníka) je právnym nástrojom určeným výlučne pre dlžníka, ktorým možno za podmienok ustanovených v zákone č. 7/2005 Z. z. dosiahnuť nevymáhateľnosť rozhodujúcej množiny pohľadávok v rozsahu, v ktorom tieto nie sú kryté hodnotou majetku dlžníka. Právoplatnosťou rozhodnutia o oddĺžení sa všetky pohľadávky, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze, stávajú voči dlžníkovi „ex lege“ nevymáhateľné v rozsahu, v ktorom ho súd dlhov zbavil, a to bez ohľadu na to, či tieto pohľadávky boli alebo neboli (v konkurze) prihlásené. Nevymáhateľnosť znamená, že pohľadávka síce nezaniká, ale stráca svoju dôležitú vlastnosť, a to právny nárok predstavujúci možnosť núteného uplatnenia pohľadávky prostredníctvom orgánov verejnej moci. Ak bude napriek nevymáhateľnosti pohľadávka dobrovoľne plnená, nejde na strane veriteľa o bezdôvodné obohatenie.

35. Argumentácia sťažovateľa týkajúca sa aktuálneho znenia § 166b ods. 1 písm. d) zákona č. 7/2005 Z. z. nie je dôvodná. Podľa tohto ustanovenia, účinného od 01.03.2017, sa za nevymáhateľné voči dlžníkovi v prípade oddĺženia považujú aj verejnoprávne peňažné sankcie, kde povinnosť, ktorá zakladá právo uplatniť alebo uložiť sankciu, bola porušená pred rozhodujúcim dňom. Citované ustanovenie sa stalo súčasťou zákona č. 7/2005 Z. z. jeho novelizáciou zákonom č. 377/2016 Z. z., pričom v zmysle intertemporálneho ustanovenia obsiahnutého v § 206 ods. 1 tohto zákona sa konania začaté pred 01.03.2017 musia dokončiť podľa právnych predpisov účinných do 28.02.2017. Aplikácia § 166b zákona č. 7/2005 Z. z. účinného až od 01.03.2017 preto neprichádza do úvahy.

36. Je tiež potrebné uviesť, že zákonodarca nestanovil pobočke lehotu, v ktorej by bolo potrebné penále predpísať. Lehotu pre prípadné úspešné vymáhanie danej pohľadávky však možno vyvodit' z ustanovenia § 147 v spojení s § 241 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z.

37. Kasačný súd sa v ostatnom stotožňuje s odôvodnením rozsudku krajským súdom. Z vyššie uvedených dôvodov dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná a preto ju podľa § 461 S.s.p. zamietol.

38. O náhrade trov kasačného konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 S.s.p. nepriznal a žalovanej ich nepriznal, pretože jej právo na náhradu trov v konaní pred správnymi súdmi zásadne neprináleží.

39. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 2:1.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.